

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Mindeord

over

Cancelliraad Alexander Heide

ved hans Jordefærd

den 9de Januar 1866.

Ødøns.

Byens Stiftsbogtrykkeri.

1866.

Nekrolog.

Peter Alexander Cæcilius Heide var født i Hørsholm den 1ste Marts 1822. I Aaret 1840 blev han privat dimitteret til Universitetet i Kjøbenhavn. Her erholdt han sin første videnskabelige juridiske Dannelse, og i Aaret 1847 afsløvede han den fuldstændige juridiske Embedsexamen med Characteren Laudabilis. Derpaa uddannede han sig først i practiske Forretninger ved at arbejde paa et Sagførercontoir i Kjøbenhavn, og efterat han dernæst i nogen Tid havde været constitueret som Birkdommer i Frijsenborg Birk i Jylland, blev han under 6te August 1850 af den overordentlige Regjeringscommissair for Hertugdømmet Slesvig constitueret som Herreds- og Ridesfoged i Frøs og Kalvslund Herreder under Haderslev Amt. Ved allerhøieste Resolution af 18de Febr. 1851 forundtes der ham dernæst fast Ansættelse i nysnævnte Embede, hvori han virkede indtil den 28de April 1853, da han udnævntes til Herredsfoged i Tyrstrup Herred. Kort iforveien (i Februar Maaned s. A.) havde han underkastet sig den for slesvigiske Embedsmænd anordnede juridiske Examen ved Appellationsretten i Flensborg. I sin Birkfomhed som slesvigsk Embedsmand vandt han ikke alene Anerkjendelse fra sine Overordnedes Side, men ogsaa Beboerne i sit Herred vidste han at knytte til sig, hvilket paa en smuk Maade gav sig tilkjende ved hans Vortreise efter hans Afste-

digelse, da et stort Antal Beboere fra hans Herred ledsagede ham et langt Stykke paa Vei og paa en rørende Maade sagde ham og Familie det sidste Farvel. I Aaret 1856 udnævntes han til virkelig Cancelliraad. Han var Medlem af den i sin Tid nedfattede Commission til at undersøge de slesvigske Finantsforhold og udmærkede sig her ved sin Dygtighed og Arbeidsomhed. Kort efterat Fjenden i Aaret 1864 havde besat Slesvig, overdroges det ham at bestyre Borgemeisterembedet i Haderslev. Han var i hine Trængselstider en kraftig Støtte for de Danske i Haderslev og ved sin freidige og bestemte Optræden vidste han at afvinde selv sine Fjender Agtelse. Som dansk Embedsmand maatte han imidlertid snart vige, og han drog saaledes bort fra det Sted, hvor han i en Række af Aar havde virket med Held. Ved Freden blev vel den største Deel af Tyrstrup Herred henlagt til Kongeriget, men han kunde ikke modtage det ham gjorte Tilbud om at vende tilbage dertil; hans Følelse kunde ikke udholde saa at sige daglig at have Tegnene paa den ulukkkelige nye Tingenes Tilstand for Øie, og han forblev derfor her i Odense, hvor han fra den 1ste October 1864 var bleven constitueret som Byfoged og Politimester, samt Skriver i Bjerge-Nasum Herreder. I den korte Tid, han virkede her, vandt han almindelig Agtelse og Anerkjendelse baade ved sin Dygtighed som Embedsmand og ved sin usædvanlig humane og retsfindige Character. Han bragte god Orden i Politiforholdene og fik ikke saa ganske saa Misligheder og Uordener affaaftede. Han har ogsaa taget en væsentlig Deel i den nye Ordning af Politiet her; Døden forhindrede ham desværre i at føre den ind i Livet og har brat afbrudt en Virksomhed, som tegnede til at blive heldbringende for Odense By, og som det vist vil falde vanskeligt at faae erstattet. Den Afsøde efterlader sig

Enke (Datter af afdøde Herredsfoged Bith i Bjerre Herred i Inland) og 6 smaa uforsørgede Børn.

(„Fyens Stiftstidende“.)

Canceliraad Peter Alexander Heide, tidligere Herredsfoged i Slesvig og senest constitueret i Embedet som Politimester og Byfoged i Odense, er, som Telegraphen melder os, igaar Aftes afgaaet ved Døden i sit Hjem, temmelig pludselig og uventet, skjønt han i længere Tid havde sranget.

Efterretningen herom vil ikke blot blive modtagen med Smerte af hans talrige Venner, men ogsaa for de større Kredse, hvori han har virket, være et Sorgens Budskab. Heide indtog ved sin store Begavelse og hele Personlighed en fremragende Plads i den slesvigske Embedsstand; i hvert Fald kan det siges med Sandhed, at Faa eller Ingen bedre end han har udfuldt sin Plads, idet han besad den Gave ved en underlig Blanding af Alvor og Skjemt at kunne gennemføre let og hurtig, hvad Andre enten ad lange Omveie eller kun ufuldkomment opnaaede; han forstod den ikke lette Kunst paa een Gang at fremkalde Befolkningens Respect, uden at støde den fra sig, og vække samt fastholde dens Velvillie uden at jage efter Folkeryndest. Vi vide derfor, at hans aabne, ærlige og mandige Character, hans uegennyttige og ædelmodige Vandel ville blive bevarede i taknemmelig Erindring ove i Nordflesvig, hvor han virkede fra 1850 til 1864, først som Herredsfoged i Frøs og Kalvslund Herreder og senere i Thystrup Herred, og vi tvivle ikke om, at disse samme Egenstaber have erhvervet ham levende i Paaskjønnelse hans sidste Embedsvirksomhed, hvor Forholdene ingenlunde vare ganske lette.

I det offentlige Liv har Heide ikke deeltaget eller ønsket at deeltage, deels fordi hans Coner vel mindre gik i den Retning,

deels ogsaa fordi han, som Mange i Slesvig, forholdt sig, og ifølge sin hele Opfattelse og stærke nationale Sands maatte forholde sig, temmelig ligegyldig overfor alle de Spørgsmaal, der ikke sigtede til at løse, hvad der først og fremmest laa for, og hvorpaa Alt kom an: den nationale Opgave. Men denne fandt ham til Gjengæld altid Iysvaagen og virksom, og trods ydre lykkelige Livsvilkaar i Odense var hans stadige og levende Tanke dog Haabet om atter at kunne vende tilbage til Slesvig.

(„Fædrelandet“.)

Før Talsen.

Mel.: „D kjære Sjæl fald ydmyg ned.“

Vær mig, o Sol, at hver en Skat,
Med Taarer lagt i Gravens Nat,
Opstaaer i Morgenrøde!
At efter Sorgens dybe Bæ,
Der kommer en Opstandelse,
Med saligt Gjensynsmøde!

Vær mig, o klare Stjerner, ret,
At troe og haabe fast paa det,
Min Frelser mig har lovet,
Om Faderens det store Hjem,
Med Boliger til alle dem,
Der saligt er hensovet!

Vær mig, o mine Kjæres Død,
At hvergang siden Klokken lød,
Sig nærmer Gjensynstunden!
At Kjærlighedens Længsel maa,
Med Tro og Haab i Hjertet staae,
Til min Tid er udrunden!

Vær mig især, o Du Guds Ord,
 At fast jeg paa min Frelser troer
 Som Dødens Dørvinder!
 Da veed jeg vist og tvivler ei,
 Han hjælper mig, saa rette Veie
 Jeg til de Kjære finder!

Men Herre Jesu, Frelser god!
 Du som for mig udgjød Dit Blod,
 Vær Du mit svage Hjerte:
 At Alt er idel Kjærlighed,
 Selv naar det trykker haardest ned
 Og volder dybest Smerte!

Ja lær mig at selv Livets Baand
 Kun brydes af en kjærlig Haand,
 Det er saa tungt at fatte!
 Vær mig at see i Graven ned
 Og der at see: kun Kjærlighed
 Det Maal for Tiden fatte!

I Kirken.

Det er en talrig Kreds af hæderlige Borgere, der i denne Time har samlet sig omkring den Mand's Kiste, som her bæres til hans Grav. Det er et Vidnesbyrd om, at han havde vundet Alles Agtelse i den Stilling, han beklædte her i Byen, og at Alle toge Deel i den Sorg, som hans Dørtgang har fremkaldt, at Alle føle, at hans Dørtgang er et Tab for en større Kreds, end den, som Blodets Baand knyttede til ham. Intet Menneſke faaer ſin Plads ſaaledes anviiſt i Verden, at hans Liv og Død kun har Betydning for ham ſelv og kun berører de Faa eller Mange, ſom Naturens Baand forenede med ham, men Menneſtens Liv er ſaaledes ſammenføiet paa Jorden, og deres Gjærninger og Idrætter falde ſaaledes ind i hinauden, at de gjensidigen paa- virke og beſtemme hinanden, og det ene Menneſtes Virkſomhed kan ikke ſtandſe, uden at det hele Liv, ſom omgiver ham, føler Virkningen deraf. Og jo høiere et Menneſte ſættes i Livets Samfundorden, og jo meer udbredt den Virkſomhed var, der anviiſtes ham, deſto meer vil hans Dørtgang berøre og paavirke Livet omkring ham. Derfor har denne Byes Borgere ſamlet ſig idag ſaa talrigen omkring hans Kiste, fordi vi alle føle, at denne By har lidt et Tab ved hans Dørtgang. Det er ſaaledes den fælleds Agtelse for den

Hedengangne, som forsamler os, men det er ogsaa den fælleds Sorg; han hørte nu denne By til, og derfor har alle dens Borgere en Adkomst til at tage Deel i Sorgen over hans Bortgang, men det er en Binding for det christelige Sind i Mennesket at have en Adkomst til at tage Deel i Sorgen over de Godes og de Retfindiges og de Retfærdiges Bortgang fra Livet.

Det var en ansvarsfuld Stilling, denne Mand beklædte her i Byen. En Dommers Embede medfører et stort Ansvar for Gud og Menneskene. Han havde røgtet dette samme Kald for Gud og Menneskene. Han havde røgtet dette samme Kald paa andre Steder før han kom til os, og det var et hæderligt Omdømme, der gik forud for ham, da han kom hertil, fra de Steder, hvor han tidligere havde levet. Det er det samme hæderlige Omdømme, der nu følger ham i hans Grav. Men om Embeds-Gjerningen siger Apostelen i Brevet til dem i Rom. (12, 7) „Derfor vi have et Embede, saa lader os tage vare paa Embedet.“ Det er hans Ære for Menneskene, som her hviler, at vi kan sige med Sandhed over hans Riste: han har taget vare paa sit Embede af al Kraft og Evne, som Herren havde givet ham; og det var ikke ringe Evner, vor Herre havde lagt i hans Sjæl, det var ingen liden Kraft, vor Herre havde udrustet ham med til Embedets Gjerning. — Og skulle vi tale om, hvorledes han har taget vare paa Embedet og dets Gjerning, saa maa vi først nævne den Trost, hvormed han har gjort dette; og hans Trost blev stillet paa en haardere Prøve, end det under almindelige Forhold pleier at finde Sted. Det var en Aldprøve for Mænds Trost, der Trostaben omkring ham fornegtedes af saa Mange, og Trøstet fra Konge og Fædreland blev saa stort. Men Trostaben var skreven med

faa uudslettelige Træk i hans Sjæl, at han intet Dieblif kunde valle, at den Tanke end ikke kunde opstaae i hans Sjæl, at der for den samvittighedsfulde Mand kunde være noget Valg at gjøre. Han forblev trofast imod sin Konge og sit Fædreland. Men hvad er Trofstaben mod Konge og Fædreland andet end den redelige Mand's Trostab mod sig selv og mod sit eget Hjertes rene Følelse for Sandhed og Retfærdighed. Men det er disse Egenstaber — Sandheden og Retfærdigheden — vi agte som de første hos den Mand, der har en Dommers Embede at varetage. Og disse Egenstaber have prydet hans Embedsgjerning; saaledes har han varetaget sit Dommer-Embede. Han har dømt med Sandhed og Retfærdighed, men han har ogsaa dømt med Mildhed og Velvillie imod den feilende Næste. Han satte ikke sin Ære i at træde frem i Livet som den stærke Mand og den strenge Dommer, der kun kjender den Retfærdighed, som er streven med Lovens strenge Bogstav. Det var overhovedet ikke Kræften og Styrken, som udmærkede hans Gjerning, men hvad der har udmærket al hans Vandel, og vundet ham Alles Agtelse under al hans Embedsvirksomhed og har fundet almindelig Baastjønneelse overalt, hvor han har været og virket, det var det velvillige Sind og det kjærlighedsfulde Hjerte, hvormed han udrettede Alt hvad han foretog sig, og hvormed han overalt og til enhver Tid kom Menneffene imøde, ogsaa der, hvor han havde en Dommers strenge Kald at udøve. — Stille og rolig, men ligesuldt fast og bestemt, vandrede han iblandt os, altid varetagende sit Embede med den Flid som kjender Tidens Værd og derfor ikke lader den gaae ubenyttet hen, og med den Dngtighed, som kun kan findes der, hvor Menneftet selv arbejder paa at udvikle og danne de Evner, som Herren har nedlagt i hans Sjæl; thi der bliver Ingen

dygtig til sin Gjerning, naar han ikke selv arbejder paa sin Dygtiggjørelse med Flid og Anstrængelse. — Nu er hans Embedsgjerning afsluttet; for tidlig, maa vi sige, har den fundet sit Maal. Nu dømme Naadens Gud ham med Barmhertighed for den christelige Barmhertigheds Skyld, hvormed han her har dømt over sin feilende Næste.

Men nærmere hans Kiste, og indenfor den store Kreds af stjonnsomme Medborgere staaer hans egen Slægt og Venner, og ogsaa deres Tal er ikke liden. Thi han har fundet megen Venstabs og vundet Manges Hjerter paa sin korte Vandring. Var det maastee sært, at hans Venners Tal er blevet saa stort, og kunde det være anderledes end at hans milde og ventlige Sind, hvormed han kom Alle imøde, maatte vinde ham alle de Godes Hjerter, og gjøre ham elsket af dem som havde Leilighed til at staae i nærmere Berøring med ham. — Det har glædet hans Sjæl at vide sig i Venstabs og kjærlig Forstaaelse med saa Mange, og dobbelt har det glædet ham at see sine Venners Tal voxe, da de som vare hans Nærmeste saa tidlig bortkaldtes fra ham. I en tidlig Alder, som han selv, ere hans Brødre gangne forud for at modtage ham i de evige Boliger. Sorgen over hans Brøders Død forvandt han aldrig. Den blev ham en daglig Paamindelse om at ogsaa hans Liv paa Jorden vilde faae en tidlig Ende, og hvad hans Sjæl forudahnede, det er nu skeet. Han er gangen hen at samles med de forudgangne, i Lysets Boliger; og Venstabet lægger sin Krands paa hans Grav, og de Mange som havde ham kjær, takker ham for hvad han med sit varme deeltagende Hjerter har været for dem. Og som han har været trofast i sit Venstabs, saa ville alle hans mange Venner, naar de stilles ad ved hans Grav, bevare ham og hans Minde i trofaste og taknemmelige Hjerter.

Men indenfor Bennernes Kreds, og nær til den Dødes Riste, saa nær at kun Dødens stærke Magt formaaede at gjøre Skilsmisfen, træde i denne Stund de, hvis Sjæl og Hjerte vare Gæt med hans paa Jorden — hans Hustru og hans Børn, hvis Livs Glæde med ham stiger ned i den mørke Grav. I en strengere Skikkelse end her, kan Sorgen ikke vise sig ved de Dødes Grave, tungere falde Skilsmisfens Taarer aldrig paa den friske Grav. Hvilken Fylde af Livets Lykke var ikke samlet i dette Hjem og hvor var det ikke et lykkelig Liv, der førtes derinde, og hvor var det ikke velsignet af Herren med alt det, som vi kalde det bedste her paa Jorden! Han havde nu atter fundet en Virksomhed, som var ham kjær — han havde faaet sine ydre Kaar saaledes ordnede, at der ikke skulde have været nogen Bekymring for Brodet til ham og hans; — han var agtet og paastjønnet af Alle — hans Huus indesluttede al Livets Velsignelse i en Hustru som levede for hans og deres Børns Lykke, og funde og elstelige Børn vogede op omkring Forældrene; — han havde Alt hvad hans Hjerte begjærede, nu forlangte han ikke meer. O! at Livets og Dødens Herre havde bevaret ham for dem alle! Men Glæde og Sorg vegle hastigen i Menneftenes Liv paa Jorden; nu har Døden sænket sit Mørke over al den Lykke der boede i dette saa lykkelige Hjem. Med Sorg og med Deeltagelse ere vi blevne Vidner til denne bratte Omfistelse; nu være Gud med dem som staae tilbage med den bitter Smerte. Gud være med den nedbøiede Hustru, og gjøre hende stærk ved den Kraft, som er herovenfra, at hun maa forstaa, at Herrens Veie ere altid Naade og Misfandhed! Gud være med de faderløse Børn, der ikke kjende Forskjel paa høire og venstre, og ikke veed andet om Døden, end at den har iført dem den mørke Dragt! Gud alene veed, hvor-

hen disse Børns Veie skulle gaae i Verden, men deres Sind og Tanker ville ofte vende tilbage til disse Steder og til den Grav, der idag opkastes over deres Faders Stov, naar de voxer frem i Alder og Aar, og deres Moder lærer dem at forstaae, hvad de have tabt, og hvad denne Dag har at betynde for dem. Der hviler altid hellige Pligter paa en Moder; de ville hvile dobbelt tunge paa denne Moder, der nu staaer ene med sine 6 smaa Børn i Verden, men i denne Pligt- opfyldelse vil ogsaa hendes Livs Glæde herefter være indbefattet. Det skal trøste hendes Sjæl, og udfylde hendes Livs Savn, naar hendes Børns Kjærlighed erstatter hende den Døie, som deres Opdragelse koster hende.

Men under det udvortes Liv, vi lever og virker i som Borgere i det store Samfund, og som Lemmer af Familien- livets snevrere Kredse, leve vi alle et indre Liv for Herren vor Gud; og dette indre Liv i Menneskehjertet — usynligt for Menneskene, men seet og kjendt af ham som ransager og kjender alle Ting — kan være rigere eller fattigere, det kan strømme livskraftigt gennem Sjælen, og det kan være saa stille, som var al Livskraft vegen derfra; men det vil altid give sig Vidnesbyrd i vort Liv og i de Frugter, som vort Liv frembærer. Det er om dette Sjælens indre Liv, at Apostlen vidner og siger: „Jeg lever, dog ikke jeg men Kristus lever i mig; thi hvad jeg nu lever, det lever jeg i Troen paa Guds Søn, som elskede mig og gav sig hen for mig.“ Dette indre Liv randt stærkt gennem hans Sjæl, deraf kom den rolige Fortrøstning, hvormed han saa ofte talte om sin Død og Bortgang, og saae den imøde som en Ven, om hvem han vidste, at han snart vilde hente ham ud af hans Kjæres Favn. Og det var ikke med Frygt og Ængstelighed han saae hen imod den Stund, endog der var saa megen Livslykke, som

bandt ham til Etvet, men det var med den Troendes Forvisning, som veed at al vort Liv er skjult med Gud i Christo, og naar det bliver aabenbaret, skal vi stue Guds Naahyn forsonet ved vor Frelser. — Nu er den Stund kommen, hvorved hans Tanke faa ofte dvælede, nu er han kommen til den Frelser, imod hvem hans Sjæl drogess. Gud i Himlen vær Du hans Sjæl naadig for Christi Skyld.

Fader i Himlen! vær Du en Fader for hans faderløse Børn paa Jorden! — og Du Gud Faders eenbaarne Søn, som har tilfagt os, at dit Rige hører Børnene til, lad dit Rige komme til disse Smaae, at de maa voxe som i Alder og Viisdom, faa i Naade og Yndest for Gud og Menneftene! — og Du, evige Helligaand, Trøfter og Talsmand for alle bedrøvede Sjæle, vær Du en Trøfter for den nedbøiede Enke i hendes Sorg, og naar Livets Strid vorder haard for hende, da styrke Du hendes Sjæl til Bøn i vor Herres Jesu Navn, at hun maa fornemme hans Fred i hendes Hjerte.

Gud see i Naade til os alle, som vandre paa Veien til vor Grav, at vi igjennem Livets tunge Sorger maa lære at sørge over vore Synder; thi uden Synden var der ingen Sorg paa Jorden! Amen.

(N. Tamgaard.)

Efter Talsen.

Mel.: Jesus er mit Liv i Live.

Sørger ei for dem, der sove
Med Guds Fred i Gravens Skjød!
De paany skal Herren love,
Takke høit for Hvilen fød,
Ja for Seir over Døden,
Ungdomsliv i Morgenrøden,
Hoitidsfærd ad Herrens Bei
Til den Sol, som synker ei.

Selv han har os aabenbaret,
Til de ømme Hjerters Trøst,
At naar han, i Sky forklaret,
Skrider frem med Tordenrøst,
Først han, mens Vasunen gjalder,
Gravens Folk til Nysset kalder,
Vinker saa fra Mark og By
Alle Sine op i Sky.

Christne! hvilken Morgenrøde,
Mange mørke Timer værd,
Naar vi, Levende og Døde,
Mødes med vor Herre kjær,
Skal i Himlens Glæds og Gæde
Evig hos vor Frelser være,
Love Gud med Englerøst:
Huffer, det er Herrens Trøst!

I Kirken.

Har jeg ingen anden Ret til her at tale et Affedsord, saa har jeg den, der ikke hører op, fordi Døden adskiller os, og det er Taknemmelighedens; det er denne Gjæld, disse Ord ikke skulle afbetale, men være Beviis for. Den store Ulykke, der drog over vort Fædreland, og hvorunder vi begge led paa lignende Maade, drog os sammen; vi have levet sammen i Fremtidsdrømme og Fremtidshaab om det Land, vi maatte gaae ud fra, og som det var vor bestandige, altid fornnyede Glæde at tale om. Det forundtes mig ene med hans Hustru at staae hos ham i hans sidste Time, da hans Hænder foldede sig, indtil Døden adskilte dem; hvorledes kan det da være anderledes, end at jeg føler det som Pligt mod ham, der nu er taus, at bringe hans sidste Taksigelse til Eder, der stod hans Hjerte langt nærmere end Mange troede.

O! det er smerteligt, faare bittert at tage Affed med dem, i hvem vort Hjerte har Deel, til hvis Liv der knytter sig saa mange velsignede Minder, og dog, naar Erindringen om, hvad der er tabt, gjør Affeden bitter, saa er det dog ogsaa den, der vederkvæger og husvæler; thi vel er det smerteligt at sige Farvel til det Menneskes Liv, paa hvis Bei vi ved hvert Trin mindes om, hvad vi have mistet, men langt smerteligere er det jo dog at staae ved deres Grave, til hvis Liv

ingen kjære Erindringer knyttede sig, og ved hvis Død der Intet er tabt.

Men dersom vi søge efter Minder paa hans Livs Vei, da ere der mange og velsignede, baade for hende, der idag hænger sig ved dem med sin hele Sjæl, skjøndt hun kun seer dem igjennem Taaretaagen, og for dem, der stod ham fjernere. — Han har taget sin Deel af den store Kamp, der er hellig for det hele Folk, og han holdt ud til det Sidste; da Raden kom til ham, traadte Fjenderne et Dieblif tilbage, som om de betænkte sig; de tøvede før de lode det Slag falde, der stilte ham fra det Sted, der altid blev ham kjærest. I al den Tid han var der, stod han som Midtpunctet, om hvilket de Trofaste flokkede sig, som Raadgiveren til hvem de søgte, derfor fulgte en stor Skare med ham, da han drog bort, vel uden lydelig Smerte og Klage, men denne var ene holdt tilbage ved det sikke Haab, der nu først er tabt, at han dog sikkert vilde blive givet dem igjen; — nu er der Klage, fordi en af de dygtigste Stridsmænd er falden. — Han kom til dette Sted, i en Virksomhed, han først maatte sætte sig ind i, under Forhold, der vare ham fremmede, han skulde begynde at see Friheden, ikke som før, liig den fjerne Morgenrøde, men som den Sol, der staaer allerede høit paa Himlen, giver Lys og Liv og bringer allehaande Frugter frem; han skulde arbejde sammen med Mænd, der vare gamle i det, hvorpaa han skulde begynde. Er da ikke denne store Skare Vidnesbyrd om, hvorledes han har løst Opgaven? Det var isandhed ingen paataget Klage, der lød, da Budskabet om hans Død udbredtes; det er ikke en Smerte indskrænket til hans nærmeste Venner, men en som berører Mange; der er en almindelig Følelse af, at han havde begyndt Alt vel, og at han vil savnes ved Løsningen af den Opgave, hvorfra han blev kaldet. Heri mødes de fæstsvigste

Bønder med denne Bys Borgere, de, der fulgte ham til Grændsen, med dem der følge ham til Graven.

Hvorved har han da udrettet dette og naaet det store Maal, at Alle vilde have forenet sig i den Bøn: „Herre lad ham blive hos os, om det er muligt!“ — Det var ikke alene fordi han besad stor Dygtighed, og hørte til dem, der er skjænkter den særegne Gave, med et klart Blik hurtig at vinde Oversigt over en Sag, og med Klarhed at udtale sig om den; det var ikke alene, fordi han i høi Grad besad en Rolighed, der aldrig nogensinde blev til Bitterhed imod Modstanderne, medens han ved et skjæmtefuld Ord forstod at tage den hvasse Braad fra det skarpe Ord; det var ikke, fordi han særdeles meget ude omkring, thi helst sad han i sin egen hjemlige Kreds! og det var ikke, fordi han hørte til dem, hvis Hjerter ligger paa Ræberne; thi vel maae Alle, Alle tilhobe, som saae ham nærmere, sande, at han havde et stort Hjerter, aabent for Alt, hvad der er elskeligt, men netop fordi Hjertet var stort, var det som om han frygtede for at lade det see! — Nei! det er skeet, her og overalt, hvor han har været, derved, at alle disse Gaver forenede sig og bleve baarne af en Hæderlighed, der altid gav sig tilkjende, og som sløvede Fjendens Sværd, medens den vandt hans Benner's Hjerter. Derfor er det dette Vidnesbyrd, der i Sandhed kan lyde ved hans Grav: Han var en Hæder'smand, tro imod Land og Konge, tro imod Hustru og Børn, og i hver en Gjerning, der blev ham betroet.

Han var en Mand med et stort Hjerter, og han rummede Eder Alle deri med Taknemmelighed; det kom ret frem i Sommer under hans Sygdom: da var han opfyldt af Glæde over ethvert Bevis paa Ven'skab og Kjærlighed, der blev ham givet. Fra ham, der nu er taus, har jeg en Tak at bringe

Eder Alle for hver Tegn paa Velvillie han modtog: han følte det saagodt som Nogen, at denne By er et velsignedt Sted for Landsfngtige, fordi her er Hjerterum for os Alle.

„Lær mig o Skov at visne glad!“ Dette Ord brugte han saa ofte i Spøg saavel som i Alvor! At naae det, glad at kunne sige Farvel, dertil naaede han ikke, skjøndt Guds Raade forundte ham at sove stille hen i en elsket Hustrues Arme; glad, nei! Det gjaldt om ham som om os Alle „Ved Stovet hænger dog min Sjæl, og Slangen bider i min Hæl, skjøndt Du dens Hoved knuste!“ — Hvor kunde det vel være anderledes, naar han lod sit Die dvæle ved hende og 6 smaae Børn, naar han stod lige ved Maalet, hvor saamange timelige Sorger skulde ende, men han skulde ikke naae det. Hvad skulle vi, der sige: vi bære en Hædersmand til Jorden, svare hende, der siger: I bære min Kjærlighed til Jorden; vi ville ikke alene svare hende: Herren selv er Enfers Forsvar og Faderløses Forsørger, paa det hun ikke skal frygte for dagligt Brød, men lægge hende dette Ord paa Hjerte: Ps. 92, 6: „Herrens Tanker ere saare dybe! Men Han ene kjender de Tanker, han har tænkt over dig: de ere alle Tanker om Fred og ikke om Ulykke, for at skjænke dig en Fremtid og et Haab!“ (Ser. 29, 11). —

Ja! Barmhjertige Fader! Dine Beie ere ogsaa idag usporlige for os Alle, men vi bøie vore Hoveder under Din Haand, og bede Dig: Lad Erindringen om ham Dag for Dag blive mere levende i hendes Hjerte, saa den ret vederkvæger hende paa de Beie, Du har bestemt for hende med hendes mange Smaaer! Men lad din Barmhjertighed ogsaa være ny over hende hver Morgen, at hun i sin Hjemføgelse maa bevare Troen paa Dit Faderhjerte, og fremfor Alt Troen paa,

at Du har tænkt Fredstanke over hende i hendes Fremtid,
saa hendes Haab til Din Naade altid maa være levende, ind-
til den Dag, da hun ogsaa skal kunne sige Dig sit Hjertes
Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Christi Navn!

Amen!

(Søyer Møller.)

I Kirken.

Skjøndt en ukjendt Mand i denne Kreds, har jeg dog troet at turde, ja næsten at burde bede om Plads for et Ord ved denne Sorgens Høitid, som her, af desværre, har samlet os idag. Thi neppe kan Noget af dem, som her kunne tage Ordet, have kjendt vor elskede Hedengangnes Liv der, hvor han havde sine bedste, huldigste Livsaar, bedre end jeg. Og det synes mig, at det skyldes de Mange histovre ved „vor Smertes Kilde og vor Længsels Havn“, som idag lade deres Smerte og Længsel vandre herover til os, — at der siges et Ord ved hans Baare ogsaa om deres Kjærlighed til ham, og det af En, som de veed var kjendt dermed.

Hvor var han os ikke kjær, saa mange som der nogen= sinde kom i Berøring med ham! Hvad der først fængslede til ham, var vistnok hans sjeldne Begavelse. Han havde en Tanke som Lynet, saa hurtig og klar; dertil et Ord saa træffende og letflyvende som Pilen, og dog styret af en saa øiensynlig Velvillighed, at det sjeldent saarede. Hvilken udmærket Plads maa han ikke i sine Ungdomsaar med sit rige Lune, sit spillende Vid og sit kammeratlige Sind have indtaget iblandt sine Ungdomsvenner. Dog derom kan jeg ikke tale, thi jeg lærte ham først at kjende som Mand. Men ogsaa for Mænd hvormeget Tiltrækkende havde han ikke! Der var en Sandhed over ham, som væmmedes ved Løgn som

over et urent Krøb; aaben Slethed tør jeg sige var ham mindre modbydelig end forstilt Fortræffelighed. Han besad en Uegennyttighed, som det aldeles ikke var muligt at friste — en Hjælpsomhed, som sædvanlig førte ham midt ind i sine Benneres Forlegenheder og ikke sthede noget Offer, undtagen det at lade sig takke: kom man til ham i den Hensigt, da kunde han sthnde sig bort næsten som en Fngtning. Han havde et Skarpsblik til at opdage det gunstige Dieblik og en Raadsnildhed til at benytte det, som ret gjorde ham til de vanskelige Omstændigheders Mand; — og over det alt sammen en luende Skjærlighed til Det, som staaer Mænd over alt Personligt, som de hige efter at vie deres bedste Kræfter, til Fædrelandet. Sa det var i Sandhed en skjøn Tid, som forenede os danske Mænd hist ovre i Slesvig; Fædrelandets Sag laae alle levende paa Hjertet, og hvad der var dets Opgave til os, kunde ikke der være taaget, ikke der være tvivlsomt for Noget: det var at sikkre det dengang nys gjenvundne Land, der saalænge havde været halvt løsrevet fra os, for Moderlandet ved at vinde dets Folks Hjerter for det igjen knyttede naturlige Broderbaand. Jeg tør sige, at dette Maal var Alle bevidst, svævede Alle for Die, om der end naturligviis arbeidedes med meget forstjelligt Held paa at naae det. Blandt de Ypperste var Heide. Hans aabne, frie Væsen, hans Bestemthed og Sikkerhed i Forbindelse med hans aldeles umistænkkelige Uegennyttighed gjorde ham ret til Nordflesvigernes Mand. Disse fribaarne danske Odelsbønder, som i mange Slægtled ikke har havt anden Herre over sig end Kongen og hans Lov; som ere forstandige nok til at indsee, hvor nødvendig Lovens Tugt er for Samfundet selv, men ogsaa havde en lang Erfaring om, hvorledes den kunde anvendes til deres Plage — hvor glædede de sig ikke ved

at høre Lovens Bud udtalte med saadan Sikkerhed og see den haandhævet med saadan Kraft og saadan Redelighed som af ham! Han brugte ikke Loven som Vaaben imod det menige Folk, men som Værge for det; heller ikke som Fodstammel for eget Høisæde: den høitidelige, brede Værdighed var ham fremmed; nei fort og oprømt, det holdt han meest af, thi Alvor og Gammen, de kunde hos ham saa vel tilfammen. Alt for Folket, det var saa at sige Løsenet for al hans Virksomhed iblandt Folket, om han end, hvad der let steer de Dygtigste, ikke lagde saa megen Vægt paa, at Alt ogsaa skete ved Folket. Det forhandlende offentlige Liv tiltalte ham overhovedet ikke. Det tyktes ham ogsaa, som om det fædrelandske Livsspørgsmaal kunde været bedre løst ad andre Veie end de, der nu eengang havde vundet Folkets store Fleerhed for sig. Og da han vidste, at han deri havde Strømmen imod sig, og antog, at hans Kræfter ikke vilde kunne trænge igjennem mod den, saa besluttede han sig til at løse sin Opgave for Fædrelandet ved at blive i sin mindre Kreds og hellige den al sin Omhu og Evne, at det dauskte Navn der maatte blive elsket og dausk Styrelse der eenstændig med Retfærdighed, Dygtighed og Humanitet. Og dette lykkedes ham — det er det eenstemmige Vidnesbyrd af alle, som han der stod i Forhold til — han vandt deres ustrømte Agtelse, deres hjertelige Kjærlighed. Hvor var det ikke en Fornøielse at see ham mellem sine Herredsbønder, alle bøiede sig med Urefrygt for hans faste Villie, alle lyttende med Fornøielse til hans Tale, alle nærmende sig med Glæde hans Person. Derfor var det ham ogsaa saa smerteligt at forlade dem; han levede ikke ret siden, Slesvig blev ogsaa for ham hans „Smertes Kilde og Længsels Havn“, og havde han ikke faaet den hædrende og oplivende Virksomhed i denne

Oh, er det ikke let at forestille sig, hvor nedtrykt hans sidste Leveaar vilde være blevet.

Dg derfor sendes ogsaa mangan sorgfuld Tanke herover idag fra hans trofaste Venner derovre, og der opstiger mangen inderlig Bøn til Gud for ham og hans dyrebare Efterladte. Hustru og Børn! — det skal jo være et Særkjende for det milde danste Sind, at disse Navne skulle have som en Tryllemagt over alle Hjerter her fremfor andensteds, og det gjelder saa fuldt som nogensteds histovre, hvor Familienlivet ligeoverfor det indtrængte Fremmede har bevaret sig mere reent og sammensluttet end de fleste andre Steder i Landet.*) Med hvilken Smerte og med hvilken Kjærlighed ville de ikke der tænke paa de her Sorgendes tunge Fremtidsfavn! Der vil gaae som et Hjertesuk gennem Folket der for dem, han elskede saa høit — et Hjertesuk til Gud, at han vil styrke hans Elskede i hendes Sorg, at han vil antage sig hans Smaa i deres Savn, at de maa blive deres Faders Navn værdige. Dg naar Tiden kommer — saa vil Sukket fremdeles lyde — at de skulle fange Arv efter deres Fader, da føie Du det, o Herre, saaledes at det maa blive hos os, der maae komme at hæve den Skat af Kjærlighed og Taknemlighed, deres Fader har erhvervet til dem hos os. Sa Bønnen vil udvide sig til Alt, hvad han elskede, ogsaa til Fædrelandet, og de ville sige: Antag Dig, o barmhjertige Fader, ogsaa vor Sorg og vor Bekymring. Vend ogsaa den engang til Glæde! Vær ham og Alt, hvad han elskede — os med — paa Din Raades og Barmhjertigheds stærke Vinger!

D idet jeg frembærer denne Bøn ogsaa som min, som

*) At der dog i den Henseende er ubviist noget Overordentligt i den Kreds, hvor Cancelliraad Heide tilbragte sit sidste Leveaar, er det kun en Pligt mod Sandheden udtrykkeligt at fremhæve.

den fælleds Bøn fra os Alle her ved denne Vaare, hvor vel= signet er det da ikke at mindes det skjøne hellige Ord: „Mine Brødre, dersom end vort Hjerte fordømmer os, da er Gud dog større end vort Hjerte, og kjender alle Ting.“*) Naar Andre fordømmer os, da er det saa velkjendt en Til= flugt at fortrøste sig til den alvidende Gud, som kjender Alt bedre. Men kommer det dertil, at endog vort eget Hjerte fordømmer os — o saa tør vi ogsaa da gribe det som en Trøst, at Gud er dog større ogsaa end denne Dommer, kjender klarere vort Hjertes Bestaffenhed og sande Væsen end dette selv, og han elsker Ydmyngheden deri saa høit, at han dømmer mildere end vi selv. O Gud være lovet, at han, vor hedengangne Ven, havde dette ydmyge Hjerte, som for= dømmer sig selv! Mange troede maaskee, at det var for meget til at kunne være fuldkomment meent. Men det var just af en Sandhedstrang i ham for ligesom at gjøre en Ind= sigelse mod hans Benners, som det syntes ham, ofte for store Roes. Det var just saa sandt og oprigtigt, naar han stundom kunde udbryde i de stærkeste Udtryk om sin egen Elendighed og Usfelhed. Du, o Gud, som er større end noget Menne= skes dømmende Hjerte, Du veed da, at det ikke var saa ilde meent, naar Ordet stundom lød noget ubetænksomt og Du veed, hvorledes Barnemindet i hans Sjæl kæmpede, nok maaskee mod nogle af Troeslivets Former, men aldrig mod Troen selv. Og Du er større end hans eget dømmende Hjerte; Du seer hans Ydmynghed deri — og de Ydmyge giver Du Raade! O takket være Du, Herre Christ, for dette milde Sandhedens og Trøstens Ord af Din egen elskede Apostel!

*) 1 Joh. 3, 20.

Dg faa Farvel, Du vor kjære, dyrebare, sjældne Ven!
Farvel fra alle Dine trofaste Venner i Sorgens Land!
Farvel med Guds Fred, og vær evigt velsignet med alle Dine
i Jesu Navn!

Amen!

(E. D. Møller.)

Cantate.

Saa flygtig en Drøm
Er Jordlivets Dage,
Ustandset dets Strøm
Tidt river saa fage
 Nu Yngling, nu Mand,
 Nu trætte Gubbe
Bort til den ufjendte Strand.

Her skjæled' den hen
I Maaddommens Dage,
En Fader, en Ven,
Den hjærligste Mage.
 Kun kort var hans Bei
 Paa disse Steder,
Hjertet dog glemmer ham ei.

Bed Belfind og Gavn,
Bed Ketsfind og Dyrer
Han vandt sig et Navn,
Som herligt gjenlyder
 Fra Kongeaas Bred
 Hvor tabte Brødre
Signende mindes hans Fjed.

Saa lys var hans Aand,
 Saa kjærligt hans Hjerte,
 Saa trofast hans Haand
 I Glæde som Smerte.

Nu brudt er hans Stav
 Og Savnets Laarer
 Væde hans tidlige Grav.

Nu sørgende staae
 Med taarefyldt Døie
 Vid, Venner og Smaa
 Med Blik mod det Høie
 Og stamme „Farvel“
 Til Ham, som sover
 Her bag den muldnende Fjæl.

Ved Graven.

Vinterstormen farer isnende kold hen over Graven og jeg tør vel neppe vente at en svag Mennekerøst vil kunne høres her gjennem Stormens Hviin. Der er jo allerede talt mangt varmt Hjerteord ved denne Kiste, men dog vilde jeg gjerne endnu tilføie et lille Afskedsord ved den aabne Grav, thi skjøndt mit Samliv med ham kun var kort, kom jeg dog til at statte ham høit, som en ualmindelig Mand, af dem man sjældent møder paa Livets Bei. Derfor vil jeg gjerne tale et Ord ved hans Grav, skjøndt jeg veed, han var ingen Ven af de mange og lange Taler; om ham gjaldt, hvad der siges blandt Salomons Ordsprog: „Klog Mand skjuler sin Klogskab, men en Daare udgyder sin Daarskab.“ Han var en skjult Mand, der gjerne under let og spillende Spøg skjulte sine Tanker og sit Hjertes Følelse, og vistnok er den lette og spillende Spøg ikke i og for sig hvad der er ualmindeligt, tvertimod er det meget almindeligt at man med en let Spøg, et spottende Smil løber hen over alt hvad der dybere rører sig i Mennekelivet, uden at have nogen Tanke, noget Hjerte derfor, men det var det ualmindelige, at man mærkede det snart hos den Afdøde, at hans lette Tale skjulte alvorlig Tanke og dyb Følelse. Især var der een Følelse,

der optog hans Sjæls Tanker, der aldrig forlod ham hverken i de lyse eller de mørke Dage, det var Følelsen for det Land, fra hvilket han var fordrevet, ikke blot fordi han gjennem en Række af Aar, der hørte til de lykkeligste i hans Liv, havde levet og virket i dette Land, men fordi han følte, at med Slesvigs Løsrivelse var Danmarks Hjerte sønderrevet. Det var ikke det personlige Tab, han havde lidt, der nagede ham, o nei det kunde han let bære, saa meget lettere som han her havde fundet en Virksomhed, der tiltalte ham og optog hans Kræfter, men det var Fædrelandets Tab, der bøiede ham dybt og man mærkede det godt selv igjennem hans lette spørgende Tale, at der slog et varmt danskt Hjerte i hans Bryst, saa at selv naar Munden smilte, gråd det indeni ham over Fædrelandets Tab. Sa med Slesvigs Løsrivelse foer Vinterstormen isnende kold hen over hans Liv, og han kunde ikke slippe Haabet, thi det var saa at sige voget sammen med hans Liv, men hans Haab var svagt og hans Liv var mat. Hans Livslys udslukkedes midt i Vinternattens Mørke, og hans Vine skulde ikke see Stunden, som dog var hans Sjæls Forlangsel, da Morgenens atter gryer over Folk og Land. Men derfor skal dog et Haabets Ord lyde ved hans Grav, idet vi vel maa mindes, at der er Een, hvis Arm er stærkere end Stormen og hvis Røst kan overdøve selv Vinterstormens Hvin, skjøndt hans Arm er en mild Faderarm, udstrakt imod os i Jesu Navn, og hans Røst som Kjærlighedens milde Susen, som dog er stærkere end det stærkeste, saa den kan vække Liv af det Døde. O det er velsignet, naar Hjertet kan lære at sætte sit Haab til Ham, og derfor blive Haabets Ord ved den aabne Grav til en Bøn, at Han, der er Herre over Liv og Død, vilde med sin almægtige Kjærlighedsrøst tale til de hvinende Vinterstorme, at Hans Faderarm maatte

være udstrakt over Enken og de Faderløse, der sønderknuft
have grædt mange tunge Taarer ved hans Kiste, at Hans
Røst, Hans Kjerlighedsrøst maatte tale til Stormen, at en
Forsaaers Morgen med Liv og Glæde attler maatte gry for
vort sønderrevne Fædreland!

Amen.

(L. Helveg.)
